

Jaarverslag 2020

Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Inhoudsopgave

Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming.....	3
Stuurgroep.....	4
Richtlijnadviescommissie jeugdhulp en jeugdbescherming (RAC-j).....	4
Cliëntentafel.....	4
Werkgroep Actualisatie.....	5
Programmteam.....	5
De richtlijnen.....	7
Ambities van het programma.....	8
Organisatie.....	8
Ontwikkeling.....	9
Herziening.....	10
Invoering.....	11
Evaluatie.....	12
Communicatie.....	13
Publicaties, presentaties, producten.....	14
Financieel overzicht 2016 – 2020.....	16

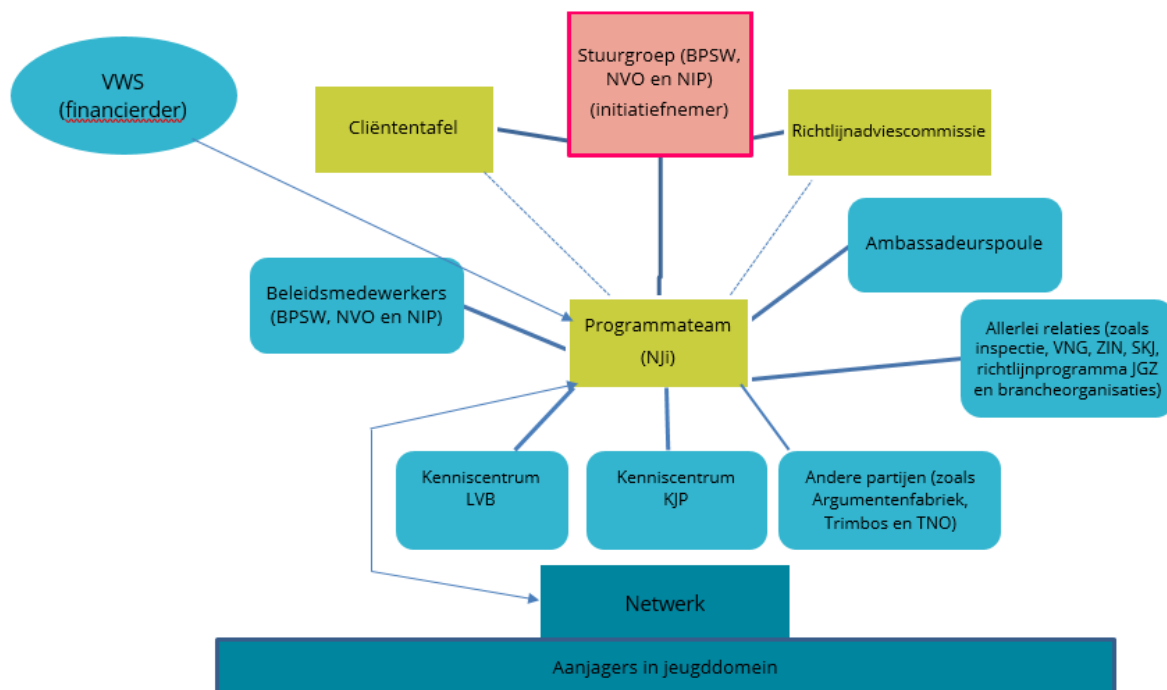
Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Op initiatief van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), de Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) en de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW) ontwikkelt het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming richtlijnen voor jeugdprofessionals en ondersteunt het de invoering ervan.

In de periode van 2011 tot aan 2016 zijn er in het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming veertien richtlijnen ontwikkeld. Daarnaast is ook de landelijke invoering van de richtlijnen gestart. Ook in de tweede fase, van 2016 tot en met 2019, is er in het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming verder gewerkt aan zowel de invoering van de richtlijnen als aan het ontwikkelen en herzien van richtlijnen.

2020 is een overgangsjaar geweest waarin de activiteiten voortvloeiend uit het tweede programma formeel zijn afgerond. De 10 ambities waar in 2019 aan is gewerkt, stonden ook in 2020 centraal. Door het coronavirus moest geregeld gezocht worden naar andere vormen om geplande activiteiten doorgang te laten vinden. Het programma liep tot 31 december 2020.

Vanaf januari 2021 volgt de start van een nieuwe programmaperiode, die begint met planvorming gericht op de periode 2021 - 2025.

Stroomschema Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Stuurgroep

Ook in 2020 vormden de vertegenwoordigers van de drie beroepsverenigingen samen de Stuurgroep: zij nemen de beslissingen omtrent het programma. De Stuurgroep wordt (inhoudelijk) geadviseerd door de Richtlijnadviescommissie en de Cliëntentafel.

De Stuurgroep kende in 2020 de volgende leden:

- H.J. (Hester) de Boer, voorzitter (namens de BPSW)
- Prof. dr. J.E.H. (Hans) van Luit (namens de NVO)
- Drs. R.K. (Roland) Koning (namens het NIP)

De Stuurgroep kwam in 2020 drie keer bij elkaar, t.w. op 11 maart, 5 oktober (online) en 14 december (online).

Richtlijnadviescommissie jeugdhulp en jeugdbescherming (RAC-j)

De Richtlijnadviescommissie jeugdhulp en jeugdbescherming vormde in 2020 het inhoudelijk adviesorgaan van het programma, de RAC-j adviseert de Stuurgroep. De leden hebben een bijzondere expertise op het terrein van richtlijnontwikkeling en implementatie en de diverse facetten van de praktijk van de jeugdhulp en jeugdbescherming. Zij hebben zitting zonder last of ruggespraak van organisaties waarvan ze mogelijk deel uitmaken.

De RAC-j kende in 2020 de volgende leden:

- Drs. W.J.A.M. (Wim) Spierings, voorzitter (oud-bestuurder jeugdhulp)
- Drs. H. (Haske) van Veenendaal (expert gedeelde besluitvorming)
- Dr. J. (Janneke) Metselaar (lector Zorg voor jeugd)
- Drs. S. (Saskia) Blom (bestuurder CJG, lid NVO, orthopedagoog-generalist)
- Drs. M.A.H.M. (Marc) Dinkgreve (kennisambassadeur jeugdbescherming)
- Dr. S.A.M. (Saskia) Wijsbroek (lector Jeugd, universitair docent)
- Drs. H. (Hella) van de Beek (tot feb 2020) (manager jeugdhulp)
- Drs. Y. (Yvette) Martha (tot feb 2020) (manager jeugdhulp)
- Drs. O. (Onno) de Zwart (directeur Verweij Jonker Instituut)

De Richtlijnadviescommissie kwam in 2020 één keer bij elkaar, t.w. op 14 februari.

Cliëntentafel

Het meenemen van het cliëntenperspectief is onontbeerlijk bij de (door)ontwikkeling, invoering en evaluatie van richtlijnen. Ervaringskennis behoort immers tot één van de drie kennisbronnen van *evidence based* richtlijnen. Daarom is de Cliëntentafel voor het programma zo belangrijk.

De Cliëntentafel adviseert vanuit hun eigen kennis en ervaring met jeugdhulp en jeugdbescherming de Stuurgroep. De Cliëntentafel bestaat uit jongeren en ouders.

De volgende personen zijn in 2020 (volledig of deels) betrokken geweest:

- Martine Brouwer (voorzitter) (LOC/Cliëntenraad organisatie jeugdbescherming)
- Anne Marie Ruijter (Cliëntenraad organisatie jeugdbescherming)
- Djolien Reusien (ervaringsdeskundige Fier)
- Anke-Elze de Jong (Ouders & onderwijs)
- Shirli Rachmani (Ervaringsdeskundige Spirit)
- Marion van den Nieuwenhuijzen (Ervaringsdeskundige)
- Irene Spithoven (NJR)
- Evi Kee (NJR)
- Maaïke Schrijver (NJR)
- Nely Sieffers (Regionaal/gemeentelijk cliëntenplatform Uwouderplatform)

De Cliëntentafel is in 2020 drie keer samengekomen, op 13 februari, 24 april (online) en 16 juli (online).

Werkgroep Actualisatie

De Werkgroep Actualisatie Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming draagt zorg voor de weging van wijzigingsvoorstellen in de richtlijnen.

Er is een kerngroep en een flexibele pool, de kern bestaat uit:

- Drs. W.J.A.M. (Wim) Spierings (voorzitter)
- Nely Sieffers (namens Cliëntentafel)
- Dr. S.A.M. (Saskia) Wijsbroek (namens RAC-j)
- Kristel Beekman, MSc (namens NVO)
- Drs. Sandra Pantelić (namens NIP)
- Ingrid Wood (namens BPSW)
- Diana Boer (namens BPSW)

De Werkgroep Actualisatie is in 2020 vier keer bij elkaar gekomen t.w. op 20 januari, 9 maart, 29 juni (online) en 19 oktober (online).

Programmamateam

De dagelijkse uitvoering van het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming berust bij het Nederlands Jeugdinstituut. Het programmamateam legt verantwoording af aan de Stuurgroep. In 2020 heeft het programmamateam met veel personele wisselingen te maken gehad.

Programmamateam NJi: Marianne Berger, Marije Verhoeks, Karlijn Stals, Ellen van Eersel, Maureen van Benthem (vanaf maart), Daniëlle van Nispen (vanaf juli), Adrie Wolzak, Manon Donker (vanaf september), Gerry Peltenburg (tot april), Greet Westerbeek (tot april), Jolanda Spoelstra (projectleider tot mei), Lieve Wolfs (tot juli), Marieke van Kampen (tot juli), Anke Oomen (tot half juli), Leslie Visser (tot half oktober).

Vanuit de beroepsverenigingen werkten mee: Lizet Kleinnagelvoort (BPSW, vanaf oktober), Jeanine van Dijk (NIP) en Ilse van der Mark (NVO), Maroeska Pieterse (BPSW tot juni), Jurja Steenmeijer (BPSW tot november).

In 2020 werkten er binnen het programma drie teams (zie hieronder). Communicatie is onderdeel van alle teams en betrokken bij alle te behalen resultaten. Vanuit de afdeling communicatie waren betrokken: Daniëlle van Nispen (vanaf juli), Adrie Wolzak, Greet Westerbeek (tot april), Anke Oomen (tot half juli).

Team Organisatie

Het team Organisatie houdt zich bezig met het organiseren en aansturen van het richtlijnenprogramma. Het gaat bijvoorbeeld om het verbinden van de verschillende activiteiten binnen het programma, om programmateamontwikkeling, activiteiten rondom de overlegorganen (Cliëntentafel, Richtlijnadviescommissie, Stuurgroep), om beantwoorden van de mails op info@richtlijnenjeugdhulp.nl en om de projectverantwoording. In 2020 lag de nadruk op activiteiten voor het vervolgprogramma.

Teamleden: Jolanda Spoelstra (projectleider tot 1 mei), Karlijn Stals, Marianne Berger, Marije Verhoeks (vanaf 1 mei), Gerry Peltenburg (tot april), Maureen van Benthem (vanaf maart), Leslie Visser (tot 1 november).

Team Ontwikkeling en herziening

Het Team Ontwikkeling en herziening draagt zorg voor de ontwikkeling en herziening van richtlijnen. Het gaat bijvoorbeeld om het uitvoeren van een knelpuntenanalyse, om het uitzetten van ontwikkelopdrachten en om het contact onderhouden en samenwerken met ontwikkelaars en herzieners.

Teamleden: Marianne Berger (projectleider), Marieke van Kampen (tot juli), Leslie Visser (tot april), Maureen van Benthem (vanaf maart).

Team Invoering en evaluatie

Het Team Invoering en evaluatie werkt aan de bekendheid en het gebruik van richtlijnen en het monitoren en leren daarvan. Het gaat bijvoorbeeld om het organiseren van de netwerkbijeenkomsten, de ontwikkeling van e-learning en om verbinding leggen tussen richtlijnen en het onderwijs.

Teamleden: Jolanda Spoelstra (projectleider tot 1 april), Marije Verhoeks (projectleider vanaf 1 april), Ellen van Eersel, Leslie Visser (tot 1 november), Maroeska Pieterse (BPSW, tot juni), Jurja Steenmeijer (BPSW tot november), Lizet Kleinnagelvoort (BPSW, vanaf oktober), Ilse van der Mark (NVO), Jeanine van Dijk (NIP).

In 2020 werkten de volgende organisaties mee aan het ontwikkelen van producten voor het programma: Nji, TNO, Rutgers, Marks Woorden, Buro Extern, Slimme Content, Tinqwise, Karakter kinder- en jeugdpsychiatrie, AMC / De Bascule, UMC Utrecht, Pro Persona, PSYTREC, Kenniscentrum KJP (Academische Werkplaats Kajak), Defence for Children, Haagse Hogeschool en Trimbos Instituut.

De richtlijnen

Dit zijn de richtlijnen die eind 2020 beschikbaar waren op www.richtlijnenjeugdhulp.nl of in ontwikkeling waren:

Naam richtlijn	Jaartal laatste versie	Projectleider (organisatie)
ADHD	2 ^e druk april 2017	Dr. G. (Geurt) van de Glind, opgevolgd door Dr. H. (Henny) Sinnema (Trimbos Instituut)
Crisisplaatsing	3 ^e herziene druk 2017	Drs. R.T. (René) van Vianen, opgevolgd door drs. I. (Inge) Anthonijsz (NJI)
Ernstige gedragsproblemen	2 ^e herziene druk 2018	Dr. I.L.W. (Inge) Bastiaanssen (NJI)
Kindermishandeling	3 ^e herziene druk 2020	Dr. R. (Remy) Vink (TNO)
KOPP	4 ^e herziene druk 2020	Dr. J.A.C. (Jolanda) Meeuwissen (Trimbos Instituut)
Middelengebruik	2 ^e herziene druk 2017	Dr. G. (Geurt) van de Glind (Trimbos Instituut)
Gezinnen met complexe en meervoudige problemen	4 ^e herziene druk 2020	Dr. D. Daniëlle de Veld (NJI)
Pleegzorg	4 ^e herziene druk 2019	Drs. S. (Stefanie) Abrahamse (NJI)
Problematische gehechtheid	4 ^e herziene druk 2020	Dr. M.S. (Marianne) de Wolff (TNO)
Residentiële jeugdhulp	3 ^e herziene druk 2017	Drs. M.I. (Marjan) de Lange (NJI)
Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp	3 ^e herziene druk 2021	Dr. C. (Cora) Bartelink (Haagse Hogeschool)
Scheiding en problemen van jeugdigen	3 ^e herziene druk 2020	Dr. G. (Germie) van den Berg (NJI)
Seksuele ontwikkeling	1 ^e druk 2020	Dr. R. (Remy) Vink (TNO) / Drs. S. (Sanna) Maris (Rutgers)
Signaleren van traumagerelateerde problemen	Verwacht in 2021	Drs. R. (Rik) Knipschild (Karakter)
Stemmingsproblemen	4 ^e herziene druk 2021	Dr. J. A. C. (Jolanda) Meeuwissen (Trimbos Instituut)
Uithuisplaatsing	3 ^e herziene druk 2017	Drs. R.T. van Vianen (NJI)

Ambities van het programma

Voor de programmaperiode van 2016 tot en met 2019 zijn de volgende ambities geformuleerd, deze waren ook in 2020 van kracht¹:

1. Een methodische ontwikkeling, invoering en evaluatie van richtlijnen is geborgd in goedlopende werkwijzen.
2. Structurele borging van beheer, onderhoud en financiering van richtlijnen/kwaliteitsstandaarden na 2019 is belegd.
3. Betrokkenheid bij en gebruik van richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming is verbreed (van 'oude jeugdzorg' naar 'brede jeugdhulp').
4. Er zijn twee nieuwe richtlijnen ontwikkeld voor de jeugdhulp en jeugdbescherming.
5. De huidige richtlijnen zijn herzien en updates zijn uitgevoerd middels klein en groot onderhoud.
6. De richtlijnen zijn bekend en worden gebruikt binnen de brede jeugdhulp en jeugdbescherming (jeugd- en opvoedhulp, j-ggz, j-lvb, wijkteams) en verbonden met onderwijs, jgz, huisartsen, etc.).
7. Het werken met richtlijnen heeft een structurele plek binnen HBO- en WO opleidingen en na- en bijscholing.
8. Er is zicht op het gebruik van de richtlijnen in de jeugdhulp en jeugdbescherming, met als doel een lerende kwaliteitscyclus tot stand te brengen.
9. Commentaar, nieuwe kennis en inzichten op inhoud van de richtlijnen wordt structureel bijgehouden en gewogen.
10. Er zijn heldere communicatieboodschappen richting verschillende doelgroepen, gekoppeld aan de ambities van het programma.

Het programma is verdeeld in vijf deelprojecten: Organisatie, Ontwikkeling, Invoering, Herziening en Evaluatie. Communicatie is onderdeel van alle deelprojecten.

De ambities worden per deelproject nader toegelicht met de de behaalde resultaten voor 2020.

Organisatie

1. Een methodische ontwikkeling, invoering en evaluatie van richtlijnen is geborgd in goedlopende werkwijzen
 - Hebben verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden met de Cliëntentafel, de Richtlijnadviescommissie en de Stuurgroep.
 - Zijn afspraken gemaakt tussen de BPSW, NIP, NVO en het NJi over de samenwerking in het richtlijnenprogramma tot 1 januari 2021.
 - Zijn de mails die binnen komen op info@richtlijnenjeugdhulp.nl dagelijks bijgehouden en beantwoord.
 - Is een overzicht en indeling gemaakt welke tools/producten de basis vormen ('need to have') en aanvullend ('nice to have') zijn.
 - Is een procesbeschrijving gemaakt van communicatieactiviteiten vanaf moment dat richtlijn gereed is.
 - Is een procesbeschrijving werkkaarten maken gemaakt.

¹ Deze tien ambities zijn aangescherpt in december 2016 en aangevuld met twee ambities op ontwikkeltraject kwaliteitsstandaarden. Gedurende 2018 zijn de ambities t.a.v. de kwaliteitsstandaarden komen te vervallen.

- Is zorggedragen voor auteursrecht, handzame producten voor professionals en een toegankelijke website. Er is blijvend aandacht voor websiteverbetering zodat producten en publicaties sneller te vinden zijn.
- Is Trello (een tool om projecten te managen) ingericht en in gebruik genomen.

2. Onderhoud en financiering van richtlijnen/kwaliteitsstandaarden na 2019 is onderwerp van gesprek

Het plan en de begroting voor het programma is in 2015 gemaakt voor vier jaar. In eerste instantie werd financiering afgegeven voor één jaar en vervolgens tot eind 2019. In 2020 is financiering toegezegd tot eind 2020 om de lopende activiteiten vanuit het programma 2015-2019 tot een goed einde te brengen. Hiermee is voorzien in beheer, onderhoud en financiering van het programma Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming. In 2020 hebben er gesprekken plaatsgevonden over de borging van het 'gezamenlijk werken aan kwaliteit'.

In 2020

- Zijn er gesprekken geweest tussen de BPSW, NIP, NVO, het NJi en VWS over de samenwerking en financiering van het nieuw op te zetten richtlijnenprogramma vanaf 2021.
- Is tussen NJi en beroepsverenigingen afgesproken dat NJi iemand inschakelt om tot een gezamenlijke koers voor richtlijnen te komen voor de periode 2021-2025. Mariska van der Steege, zelfstandig adviseur, is hiervoor aangetrokken.

3. Betrokkenheid bij en gebruik van Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming is verbreed van 'oude jeugdzorg' naar 'brede jeugdhulp'

De nieuwe samenwerkingen op het gebied van jeugdhulp en jeugdbescherming op lokaal niveau en alle partijen die daarbij betrokken zijn, maken het noodzakelijk om de bestaande professionele en branchestandaarden die er voor de verschillende professionals zijn, beter met elkaar te verbinden, zonder daarbij de soms noodzakelijke specificiteit uit het oog te verliezen.

In 2020:

- Zijn verbanden gelegd tussen richtlijnen voor jeugdhulp en jeugdbescherming en andere richtlijnen/standaarden, bijvoorbeeld in de learning by te benoemd.
- Heeft een afspraak met ZonMw plaatsgevonden over de diverse richtlijnenprogramma's en de mogelijkheden tot afstemming.
- Is een verkenning voor een gezamenlijk richtlijnproduct 'Angst' uitgevoerd. De implicaties worden meegenomen in het vervolgprogramma.

Ontwikkeling

4. Er zijn twee nieuwe richtlijnen ontwikkeld voor de jeugdhulp en jeugdbescherming

Op basis van ontwikkelingen in het werkveld en in de samenleving dienen zich onderwerpen aan die aanleiding vormen voor het ontwikkelen van een nieuwe richtlijn. In 2016 gaven professionals in een enquête aan welke onderwerpen volgens hen prioriteit hebben, spraken deelnemers aan de netwerkbijeenkomsten hun voorkeur uit en werden wetenschappers en cliënten geraadpleegd. Op basis van alle raadplegingen zijn twee onderwerpen geselecteerd, namelijk (in volgorde van prioriteit): 1. Seksualiteit en bevorderen seksueel gezond gedrag en 2.

Angst en/of trauma. Uiteindelijk is besloten om met seksuele ontwikkeling te starten en daarna een richtlijn over trauma te ontwikkelen.

In 2020:

- Is de Richtlijn Seksuele ontwikkeling gepubliceerd.
- Is het concept van de Richtlijn Signalering van traumagerelateerde problemen opgeleverd en zijn de commentaarfase en proefimplementatie gestart.
- Is gestart met het analyseren van de knelpunten omtrent het onderwerp 'toekomstgericht werken' (knelpuntenanalyse en deskresearch). Het resultaat wordt in 2021 meegenomen in de bredere verkenning rond een evt. richtlijn rond dit thema.
- Is gestart met het analyseren van de knelpunten omtrent het onderwerp 'radicalisering' (knelpuntenanalyse en deskresearch). Het resultaat wordt eveneens in 2021 meegenomen in de bredere verkenning rond een evt. richtlijn rond dit thema.
- Is de opdracht voor het onderzoeken van een richtlijnproduct over angst uitgevoerd (zie ook bij 3.)

Herziening

5. De huidige richtlijnen zijn herzien en updates zijn uitgevoerd middels klein en groot onderhoud

Richtlijnen zijn levende documenten: ze zijn nooit af. Recent onderzoek, innovaties in de praktijk of ervaringen door gebruik geven nieuwe inzichten. Om zo snel mogelijk op dat soort inzichten te kunnen inspelen, is op een dynamische manier aan herziening gewerkt, waarbij feedback en nieuwe inzichten snel en flexibel kon worden verwerkt. Alle feedback die binnenkomt, wordt door het programmateam gewogen. Samen met de Werkgroep Actualisatie wordt besloten of de aangegeven feedback moet leiden tot aanpassing van een of meerdere richtlijnen. En zo ja, op wat voor termijn. Er is een proces voor aanpassingen zonder inhoudelijke implicaties, eentje voor aanpassingen met inhoudelijke implicaties en een proces voor volledige herziening van een richtlijn. De communicatie over aanpassingen verloopt via de website, Twitter en onze nieuwsbrief.

In 2020:

- Is de herziene Richtlijn Scheiding geautoriseerd en gepubliceerd.
- Is er een document over omgaan met kritische vragen over de Richtlijn Scheiding gemaakt.
- Is de naamswijziging van de Richtlijn Multiprobleemgezinnen naar Gezinnen met Meervoudige en Complexe Problemen geautoriseerd en de herziene richtlijn online.
- Zijn de dynamische herzieningen van de volgende richtlijnen afgerond, inclusief publicatie: Problematische gehechtheid, Kindermishandeling, KOPP. De publicatie van de dynamische herziening van de richtlijn Samen beslissen over passende hulp en Stemningsproblemen is in voorbereiding.
- Is klein onderhoud van de Richtlijn Middelengebruik opgepakt.
- Is de voorbereiding van de dynamische herziening van de Richtlijn Uithuisplaatsing in gang gezet.

Invoering

6. De richtlijnen zijn bekend en worden gebruikt binnen de brede jeugdhulp en jeugdbescherming (jeugd- en opvoedhulp, j-GGZ, j-LVB, wijkteams) en verbonden met onderwijs, JGZ, huisartsen, etc.

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet in de invoering van de richtlijnen binnen organisaties voor jeugdhulp en jeugdbescherming en wijkteams. Een deel van deze organisaties is de invoering aan het verbreden en verdiepen. Daarnaast is het werkveld volop in beweging en zijn steeds nieuwe organisaties, netwerken, samenwerkingsverbanden en professionals actief. Deze 'nieuwe spelers' vragen om het doorzetten van communicatieactiviteiten, zoals voorlichting, promotie, instructie en vraagbeantwoording (verspreiding en adoptie). Het verschil tussen organisaties verlangt een flexibele instelling van het landelijke programma waarbij geprobeerd wordt om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de verschillende wensen van de verschillende organisaties.

In 2020:

- Heeft een online netwerkbijeenkomst plaatsgevonden met als thema 'samen lerend doen wat werkt', hier hebben zo'n 200 professionals aan deelgenomen.
 - Heeft in samenwerking met de beroepsverenigingen een online webinar over de Richtlijn scheiding plaatsgevonden.
 - Is de learning byte opgeleverd, met in juni een proeflancering en in september de officiële lancering.
 - Is de proefinvoering van de Richtlijn Signalering van traumagerelateerde problemen in september van start gegaan middels een online instructiebijeenkomst.
 - Zijn de werkkaarten en info voor ouders gemaakt voor de richtlijnen die ontwikkeld en herzien zijn (Seksuele ontwikkeling, Scheiding, Gezinnen met meervoudige en complexe problemen, Problematische gehechtheid, Kindermishandeling). Ook is er een concept werkkaart ontwikkeld, behorend bij de richtlijn Trauma (in ontwikkeling).
 - Is de informatie voor ouders op de website richtlijnenjeugdhulp.nl verbeterd (html) door alle introttekstjes bij de info voor ouders pagina's te verwijderen.
 - Is het project nieuwe website richtlijnenjeugdhulp.nl verkend. Voorstel is om de verkenning te vertalen in de ambities voor het vervolg van het programma.
 - Zijn 10 aanjagers geïnterviewd over hun rol en behoeften. De input is deels verwerkt in het concept rapport '10 jaar richtlijnen'. Daarnaast worden keuzes voor de netwerkbijeenkomst mede gebaseerd op input van aanjagers.
 - Is empowerend gereageerd op hulpvragen rondom het gebruik van richtlijnen vanuit het veld. Passend bij de vraag is via de mail of telefoon advies gegeven of wordt er een sessie georganiseerd.
7. Het werken met richtlijnen heeft een structurele plek binnen HBO- en WO opleidingen en na- en bijscholing
- Initiële HBO- en WO-opleidingen scholen de professionals van de toekomst. Daarom is het van belang dat deze toekomstige professionals al tijdens de studietijd kennismaken met relevante thema's vanuit het werkveld, zoals het werken met richtlijnen. De afgelopen jaren zijn er gastcolleges verzorgd en is tijdens bijeenkomsten van het HBO kennisnetwerk van het Nederlands Jeugdinstituut aandacht besteed aan de richtlijnen. Het werken met richtlijnen heeft een plek gekregen in het (toekomstig) hbo- uitstroomprofiel en het competentieprofiel voor

jeugdprofessionals. Er wordt steeds meer aandacht besteed aan richtlijnen binnen het onderwijs, maar dit is erg afhankelijk van de voorkeuren van de verschillende opleidingen en docenten. Een echt structurele plek voor richtlijnen is er nog niet. Bij organisaties en instellingen voor na- en bijscholing groeit het besef dat het werken met richtlijnen onderdeel zou moeten zijn van bestaande deskundigheidsbevordering over specifieke inhoudelijke thema's.

In 2020:

- Zijn de bevindingen uit het onderzoek van Praktikon over de opleidingen op een rij gezet en is vanuit het HBO netwerk informatie bij docenten opgehaald en gedeeld.
- Is er gestart met een mini-onderzoek naar de bekendheid en behoeften van studenten omtrent richtlijnen.
- Heeft in samenwerking met het NIP een online studentensessie plaatsgevonden over de basis van de richtlijnen waar zo'n 100 studenten pedagogiek, psychologie en sociaal werk aan deelnamen.

Evaluatie

8. Er is zicht op het gebruik van de richtlijnen in de jeugdhulp en jeugdbescherming met als doel een meet- en verbetercyclus op gang te brengen

Na publicatie en invoering blijven we het gebruik van de richtlijnen volgen. Dit biedt naast informatie over het bereik van de richtlijnen, informatie over het effect dat gevolgde invoerstrategieën sorteren en hoe we deze kunnen bijstellen en verbeteren. Daarbij moet niet alleen reactief maar ook proactief de interactie met het veld worden opgezocht. Hierbij wordt gezocht naar een manier voor zowel continue als periodieke monitoring. Daarnaast geldt dat organisaties die met richtlijnen werken zelf ook structureel zicht moeten kunnen hebben op het gebruik van richtlijnen in het algemeen en specifieke richtlijnen binnen hun teams en organisatie.

In 2020:

- Zijn de resultaten van het onderzoek van Praktikon naar de bekendheid en het gebruik van de richtlijnen gedeeld.
- Is er een brochure verschenen en gedeeld over '10 jaar richtlijnen', met een link naar het rapport van Praktikon. Deze brochure is tijdens de feestelijke bijeenkomst 'Rondom 10 jaar Richtlijnen' gepresenteerd en gedeeld.

9. Commentaar en nieuwe kennis en inzichten op inhoud van de richtlijnen wordt structureel bijgehouden en gewogen

Na het publiceren en invoeren van een richtlijn worden de commentaren uit het veld en nieuw wetenschappelijk bewijs over het betreffende onderwerp opgehaald en verzameld. Dit geeft informatie over de mogelijke aanpassingen van de inhoud van de richtlijn. Duidelijk moet zijn wanneer aanpassingen direct kunnen worden doorgevoerd en wanneer een eventuele werkgroep of de Stuurgroep hiervoor akkoord moet geven.

In 2020:

- Is inhoudelijke feedback via de website, mail en lopende contacten verzameld en geordend ten behoeve van dynamische herziening.

Communicatie

10. Er zijn heldere communicatieboodschappen richting verschillende doelgroepen, gekoppeld aan de ambities van het programma

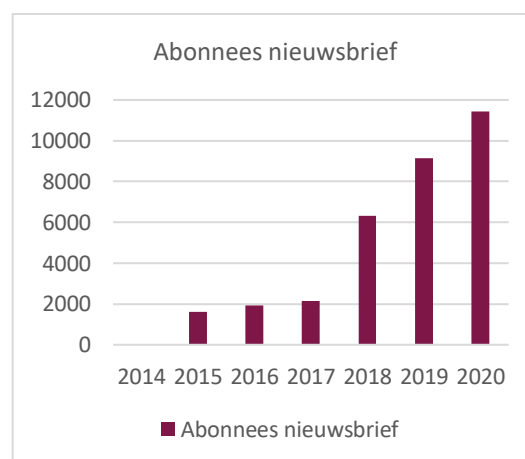
Werken aan de bekendheid van de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming blijft voor alle doelgroepen en stakeholders van belang. Daarom blijven we informeren, samenwerken en enthousiasmeren. Bij elk van de hierboven genoemde doelstellingen is een communicatieadviseur betrokken.

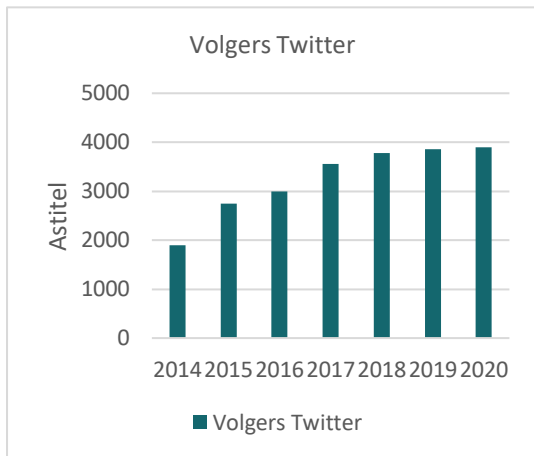
In 2020:

- Is informatie over de Richtlijnen verspreid via onze kanalen: website, Twitter, nieuwsbrief, LinkedIn en per mail (vraagbeantwoording).
- Zijn bestaande relaties (beroepsverenigingen, brancheverenigingen, kennisinstututen, het SKJ) benut voor de verdere verspreiding van informatie en nieuws.
- Zijn verschillende online bijeenkomsten voor aanjagers en/of andere geïnteresseerden via Teams of ZOOM webinar verzorgd.
- Is goede en creatieve verslaglegging verzorgd voor deelnemers (en in geval van het netwerk ook niet-deelnemers) aan de diverse bijeenkomsten vanuit het programma.
- Is er een lied gemaakt over 10 jaar richtlijnen waarin alle betrokkenen bedankt werden voor hun bijdrage aan de ontwikkeling, verspreiding en implementatie van de Richtlijnen.

Website

Sinds 2014 is de website www.richtlijnenjeugdhulp.nl actief. De website laat een constante groei zien van bezoekers. In 2020 was er sprake van een groei van bijna 15% naar ruim 335.000 bezoekers. In 2020 is het aantal abonnees op devnieuwsbrief gestegen met bijna 25%. Bedrijfspagina LinkedIn is in 2019 gestart met 677 volgers en kent in 2020 3,5 keer zoveel volgers, namelijk 2.416.

Publicaties, presentaties, producten

Publicaties

- Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2020). *10 jaar Richtlijnen Jeugdhulp en jeugdbescherming: Waar staan we nu?* Utrecht: Programmteam richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming.
- Maris, S., Vink, R., Deurloo, J., Oud, B., Lijster-van Kampen, G. de & Kuyper, A. (2020). *Richtlijn Seksuele ontwikkeling voor Jeugdhulp en Jeugdbescherming*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Valk, I. van der, Berg, G. van den, Veldt, M.C. van der, Anthonijsz, I. & Spruijt, E. (2020). *Richtlijn Scheiding en problemen van jeugdigen voor Jeugdhulp en Jeugdbescherming*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Wolff, M. de & Wildeman, I. (2020). *Richtlijn Problematische gehechtheid voor Jeugdhulp en Jeugdbescherming*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Vink, R., Wolff, M., Broerse, A. & Kamphuis, M. (2020). *Richtlijn Kindermishandeling voor Jeugdhulp en Jeugdbescherming*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Steege, M. van der, Veld, D. de & Zoon, M. (2020). *Richtlijn Gezinnen met meervoudige en complexe problemen voor Jeugdhulp en Jeugdbescherming*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Meeuwissen, J., Ruiter, N. de, Zanden, R. van der & Doesum, K. (2020). *Richtlijn Kinderen van ouders met psychische problemen / verslavingsproblemen voor Jeugdhulp en Jeugdbescherming*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.

Bijeenkomsten

14-02-2020	Informatiebijeenkomst over het ontwikkelproces van de richtlijn 'signaleren van traumagerelateerde problematiek'
17-03-2020	Richtlijnendag met het programmteam en de BV's
30-04-2020	Online bijeenkomst met uitvoerende organisaties aangaande het thema 'beslissen over Uithuisplaatsing'
11-06-2020	Online Proef-lancering learning byte
03-09-2020	Startbijeenkomst minor GMCP Windesheim
08-10-2020	Webinar Scheiding in samenwerking met de NVO
12-11-2020	Online bijeenkomst 10 jaar Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming
15-11-2020	Online instructiebijeenkomst proefimplementatie Richtlijn Trauma
17-11-2020	Online instructiebijeenkomst proefimplementatie Richtlijn Trauma
25-11-2020	Knelpuntenanalyse Radicalisering (denksessie 1)

26-11-2020	Knelpuntenanalyse Toekomstgericht werken (denksessie 1)
26-11-2020	Online netwerkbijeenkomst Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming – Samen lerend doen wat werkt
30-11-2020	Online studentensessie over de basis van de Richtlijnen (in samenwerking met NIP)
15-12-2020	Knelpuntenanalyse Toekomstgericht werken (denksessie 2)
03-12-2020	Knelpuntenanalyse Radicalisering (denksessie 2)

Producten

- Online learning byte over de basis van de richtlijnen

Financieel overzicht 2016 – 2020

	Oorspronkelijk begroot	Herziene begroting 2020*	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Totaal realisatie	Verschil
A. Beheer richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming									
personele inzet	987.960	1.263.687	207.125	258.867	279.086	318.029	230.406	1.293.512	-29.825
Materieel/diensten derden	681.980	528.944	66.212	108.289	105.540	165.151	66.101	511.293	17.651
subtotaal activiteit A	1.669.940	1.792.631	273.337	367.156	384.626	483.179	296.506	1.804.805	-12.174
B. Ontwikkeling en herziening richtlijnen en jeugdhulp en jeugdbescherming									
personele inzet	0	380.285	41.903	74.582	79.537	95.571	86.313	377.906	2.380
Materieel/diensten derden	810.000	748.632	2.511	170.294	162.653	282.647	132.454	750.559	-1.927
subtotaal activiteit B	810.000	1.128.917	44.414	244.876	242.190	378.218	218.767	1.128.464	453
C. Ontwikkeltraject kwaliteitsstandaarden									
personele inzet	145.190	121.307	0	52.160	9.447		51.978	113.585	7.722
Materieel/diensten derden	104.400	927	0	477	450		0	927	0
subtotaal activiteit C	249.590	122.234	0	52.637	9.897		51.978	114.512	7.722
totaal									
personele inzet	1.133.150	1.765.279	249.028	385.609	368.070	413.599	368.697	1.785.003	-19.724
Materieel/diensten derden	1.596.380	1.278.503	68.723	279.060	268.643	447.798	198.555	1.262.779	15.724
totaal	2.729.530	3.043.782	317.751	664.669	636.713	861.397	567.251	3.047.782	-4.000

Toelichting

* In juli 2020 is er een herziening en een aanvullende subsidie toegekend van 314.252 euro. Deze is met het doorgeschoven bedrag uit 2019 van 249.000 euro gebruikt voor de werkzaamheden in 2020.

Overall is er een kleine overschrijding op het totale budget van in totaal 4.000 euro. De overschrijding op activiteit A is grotendeels t.g.v. extra uren voor het evenement 10 jaar Richtlijnen JH&JB, daarnaast zijn er minder materiële kosten besteed als gevolg van Corona. De accountantscontrole volgt (gepland medio april 2021).